

ויחי

באווארענען אז פרעה זאל ניט קענען אפהאלטן, ווייל ער וועט ניט צווינגען יוסף צו עובר זיין אויף א שבועה.

מ'האט שוין פיל מאל גערעדט, אז אלע שאלות וואס ווערן נתערער בלימוד פשוטו של מקרא ווערן פארענטפערט אין פירוש רש"י על התורה. איז לפי"ז ניט מובן: פארוואס באווארנט ניט רש"י די שאלה האמורה (וואס איז א שאלה אויך) אין דרך הפשט?

נאך מער: דער תוכן פון דעם פירוש הנ"ל ווערט טאקע געבראכט אין פירוש רש"י, אבער ערשט שפעטער — אין דעם סיפור וועגן קבורת יעקב (בפועל), אויף דעם וואס פרעה האט געזאגט יוסף „עלה וקבור את אביך כאשר השביעך“, איז רש"י מפרש: כאשר השביעך, ואם לא בשביל השבועה לא הייתי מניחך.

אבער דערפון גופא וואס רש"י זאגט דאס ניט באותו ענין נאר ערשט שפע-טער לאחר הברכות וכו' — איז מוכח, אז ניט דאס איז דער טעם (לויט פרש"י) פארוואס יעקב האט משביע געווען יוסף (דאליכ, וואלט דאס רש"י גע-זאגט גלייך אויף די ווערטער „השבועה לך“).

מוז מען זאגן, אז רש"י נעמט אן אז דער טעם פארוואס יעקב האט משביע געווען יוסף איז (ניט אויף נוצן עס אלס א לחץ פאר פרעה, נאר) ווי די מטרה פון א שבועה בפשטות — צו פארשטארקן די זאך ביי יוסף גופא.

(5) כדמוכח מזה שבמקומות שלא מצא רש"י תי ע"ד הפשט כותב, לא ידעתי וכירב (תולדות כה, ה. ועוד — ראה לקושי חיה ע' 1 שהיה להערה 2).

(6) ג, ו.

א. אין דער היינטיקער סדרה בת-חלתה ווערט דערציילט ווי יעקב אבינו האט גערופן זיין זון יוסף און האט אים געבעטן — „אל נא תקברני במצרים, ונשאתני ממצרים וקברתני בקבורתם“, און אז נאכדעם ווי יוסף האט אים צוגע-זאגט „אנכי אעשה כדברך“ האט יעקב געזאגט „השבועה לי — וישבע לך“.

איז לכאורה תמוה (ווי מפרשים פרעגן): פארוואס האט זיך יעקב ניט באנוגנט מיט יוסף'ס צוזאג און פון אים געפאדערט אויך א שבועה? צי דען האט יעקב חזי חושש געווען, אז יוסף וועט ניט אויספירן זיין צוזאג?

מפרשים ענטפערן, אז די שבועה איז ניט געווען צוליב יוסף'ן (צו פארזיכערן אז ער וועט מקיים זיין הבטחתו), נאר צוליב פרעה: אזוי ווי פרעה וועט וועלן אז מ'זאל יעקב'ן מקבר זיין אין מצרים, און וועט דערפאר זוכן אפצו-האלטן יוסף'ן פון מקיים זיין בקשת יעקב — דערפאר האט יעקב משביע געווען יוסף'ן אויף דעם (און דערמיט

(1) מז, כט.ל.

(2) ראה רמב"ן, ספורנו, כלי יקר, אוה"ח ועוד (פסוק לא).

(3) ואינו דומה לשבועת אברהם למלך סדום (לך יד, כב ובפרש"י), שבועתו לאבימלך (וירא כא, כג-כד), שבועת אליעזר לאברהם (חיש כד, ג ואילך), שבועת עשו ליעקב (תולדות כה, לג) וכירב — שלא הי' האחד נאמן (בוודאות) אצל השני. וראה רמב"ן חיש ותולדות שם.

— אבל אי אפשר לימר כן בנוגע לשבועת הקב"ה [נח, כא ובפרש"י, לך טו, יח „כרת ה' גר ברית“]. וראה פרש"י חיש כד, ז. ולהעיר מפרש"י תולדות כו, לג, וירא כב, טז. ובכ"מ]. ואכ"מ.

(3) כפרש"י כאן פסוק כט (בסופו).

(4) ראה פרש"י ויגש מז, י"ד. שם, יט.

נאכאנאנד באווארענען בזה. געפינענ-
דיק זיך, בארץ לא להם" קען מען ניט
וויסן וועלכע שוועריקייטן עס וועלן
אויפקומען אויף ניט דערלאזן יוסף'ן
שפעטער צו דורכפירן הבטחתו; דאָרף
מען זוכן עצות ותחבולות ווי צו מלכת-
חילה באווארענען עס זאלן ניט זיין קיין
מניעות בעתיד.

ג. עס איז אָבער נאָך ניט אינגאנצן
גלאַטיק:

אויך יוסף האָט געוואוסט פון די
שוועריקייטן הנ"ל וועלכע פאָדערן אַז
מען זאל מלכתחילה באווארענען זיין
(ובפרט אַז יעקב האָט אים גלייך גע-
בעטן, שים נא ידך (תחת ירכי) —
והשבט¹⁰, אַז דאָ פאָדערט זיך אַ זירוז
פון אַ שבועה) — האָט לכאורה זיין
הבטחה „אנכי אעשה כדברך" כולל גע-
ווען אויך דעם ענין, אַז ער וועט „טאָן"
אין דעם באופן פון שים גר' והשבט —
איז פאָרוואָס האָט יעקב איבערגעחזרט
„השבט לי?"

איז דער ביאור (פנימי) בזה: דער
אַרויסטראָגן גופו של יעקב פון מצרים
בשעת אידן בלייבן נאָך אין מצרים איז
לכאורה ניט לטובתם של בני ישראל —
וויבאלד אַז דער אויבערשטער האָט גע-
זאָגט¹¹ „אנכי ארד עמך מצרימה (ובפרט
— בפנימיות — איז דאָס היפך „עניני-
של יוסף). און דעריבער האָט יעקב גע-
בונדן יוסף מיט אַ שבועה בפירוש דוקא.

וועט מען דאָס פאַרשטיין בהקדים
הביאור, אַז אין דעם ענין (שלילת
הקבורה בארץ מצרים) געפינט מען אַ
חילוק צווישן יעקב און יוסף: יעקב האָט
אַנגעזאָגט „אל נא תקברני במצרים . .

והדרא קושיא לדוכתא: וואָס האָט גע-
פעלט אין יוסף'ס צוזאָג אַז יעקב זאָל
פאָדערן פון אים אַ שבועה דוקא?

ב. וי"ל הביאור אין דעם:

דער אויפטו פון אַ שבועה אויף סתם
אַ הבטחה איז:

ווען איינער נעמט אויף זיך צו טאָן
עפעס מיט אַ שבועה, בינדט ער זיך אין
אָן אופן, אַז די זאך מוז געטאָן ווערן
אונטער אַלע אומשטענדן — אפילו אויב
עס וועלן זיין כמה מניעות ועיכובים
אויף ניט צו טאָן די זאך, וועט ער, מצד
השבועה, זיך ניט רעכענען מיט קיין
שום חשבונות און מקיים זיין די שבועה
אונטער אַלע אומשטענדן.

און דערפאַר איז אויך אַ חילוק אין
דער שימת לב אויף דורכפירן די זאך:

ווען איינער איז (סתם) מבטיח צו טאָן
עפעס בעתיד, איז לאו דוקא אַז דאָס זאל
אים נאָכאנאנד „ליגן אין קאפּ"; בשעת
עס וועט קומען למעשה — וועט ער
דעמאָלט טאָן כל מה שביכלתו אויף צו
דורכפירן זיין צוזאָג.

בשעת אָבער ער נעמט עס אויף זיך
מיט אַ שבועה, איז ער ניט מסיח דעת
דערפון, וויסנדיק אַז די זאך מוז זיך אַפ-
טאָן, און אויב ניט איז עס פאַרבונדן
מיט'ן חומר פון עובר זיין אויף אַ
שבועה¹².

און דאָס איז דער טעם (בפשטות)
פאַרוואָס יעקב האָט משביע געווען
יוסף'ן „ונשאתני ממצרים", און האָט זיך
ניט באַנוגנט דערמיט וואָס יוסף האָט
אים צוגעזאָגט „אנכי אעשה כדברך":
יעקב האָט געוואָלט אַז יוסף זאל זיך

(9) לך טו, יג.

(10) פרש"י מז, כט.

(11) יגש מז, ד.

(7) ראה פרש"י לעיל במקומות שנשמנו בהערה

3. וועד.

(8) ע"ד פרש"י לעיל מג, ט, מד, לב.

און דערפאר האט גופו של יעקב כלל
ניט געקענט בלייבן אין מצרים, און נאך
מער „ונשאתני ממצרים“ — „נשיאות“,
מער פון „והעליתם“, עלי.

משא"כ יוסף, וועלכער דארף אויפ-
טאן אין מצרים, איז זיין ארון געבליבן
אין מצרים כל זמן גלות מצרים; כדי אז
(זכותו של) יוסף זאל זיך געפינען צוזא-
מען מיט אידן בגלותם במצרים²⁰;

נאר דערביי האט יוסף משביע גע-
ווען את אחיו: והעליתם את עצמותי מזה
— ווייל די כוונה פון דער ירידה למצ-
רים איז דאך צוליב דער עלי שלאחי;
אז דורך דעם וואס ארון יוסף איז גע-
ווען אין מצרים, האט דאס אויפגעטאן,
אז בשעת אידן זיינען ארויס פון מצרים
און האבן „מעלה“ געווען עצמות יוסף
עמהם, האט מען דורכדעם מעלה גע-
ווען די ניצוצי קדושה וועלכע זיינען
געווען אין (די עניני) מצרים²¹.

און דאס איז אויך דער טעם פאר-
וואס יעקב האט געמאנט פון יוסף'ן א
שבועה אויף דעם ענין פון תיכף

(ל, סע"א ואילך) ולהצ"צ (ע' קסט ואילך). אוה"ת
פרשתנו (שפ"ו, א"ב. כרך ה' תתקצד, א ואילך. כרך ו'
תתשכב, ב ואילך). ועוד.

(20) ראה ש"ך עה"ת פרשתנו עה"פ (מו, כט)
ויקריב גר.

(21) להעיר שמנוחתו-כבוד של כ"ק מרח
אדמור" — ששמו (הראשון) יוסף ועבודתו דומה
בכמה פרטים לעבודת יוסף (ראה בארוכה לקריש
ח"ג ע' 835 ואילך. ועוד) — היא בחצי כדור
התחתון דוקא (ראה סה"מ תשי"ח ע' 232 ואילך).
וראה שם ע' 236 בהערה"י, שהמשכת התורה בחצי
כדור השני היא ע"י עבודה במסג' דוקא. ולהעיר
מתירא (ד, א), כשצריכים להגבי' איזה דבר... צריכים
לאחוז בתקלים התחתונים שבו דוקא.

(*) נדפס גם באגרות קודש אדמור"ה מהר"י
ח"ב אגרת תר"ו.

(**) אגרות קודש שם אגרת תקכה.

ונשאתני ממצרים" — מען זאל ניט
דערלאזן אז ער זאל לאחר פטירתו
בלייבן אין מצרים אפילו באופן עראי;
דאקעגן יוסף האט בלויז משביע געווען
די בני ישראל, והעליתם את עצמותי
מזה, אבער ביז דעם זמן פון „פקוד
יפקוד גר" איז ארונו של יוסף געווען
אין מצרים¹².

דער טעם (פנימי¹³) אויף דעם חילוק
איז¹³:

יעקב איז העכער פון גלות מצרים.
וואס דערפאר, אפילו נאכדעם ווי יעקב
האט יורד געווען אין מצרים איז מקומו
געווען אין ארץ גושן, אפגעזונדערט¹⁴
פון די מצרים; און דארטן גופא איז ניט
געווען קיין מצב פון גלות¹⁵ — אידן
האבן געהאט „טוב ארץ מצרים גר חלב
הארץ“¹⁶, און נאכמער: „ויאחזו בה (אין)
ארץ גושן) — לשון אחוזה“¹⁷. משא"כ
יוסף האט יורד געווען אין (און צווישן)
מצרים גופא.

[און דער טעם בזה: מדרגת יעקב
(מצד עצמו) איז — אצילות, עולם
האחדות וואס איז אינגאנצן העכער פון
עולמות כ"ע, ועאכרי"כ פון דעם חושך
פון מצרים; משא"כ ענינו של יוסף איז
— אלה חולדות יעקב יוסף¹⁸, צו
אראפטרעגן ענינו של יעקב אין עולמות
כ"ע, ביז אין עולם הזה התחתון¹⁹].

(12) ג, כה"כ.

(13) ע"ד הפס"ט — ראה פרש"י בשלח יג, יט.

(13*) ראה גם לעיל ע' 255 ואילך.

(14) שזהו הטעם להתיישבותם בארץ גושן דוקא
(ראה יגש"מ, לד. וראה פרש"י שם: יחזיקם
מעליה).

(15) ראה רש"י ריש פרשתנו.

(16) יגש"מ, יח. וראה שם מז, ו.

(17) ס"פ יגש"מ ובפרש"י שם. וראה בארוכה
לקריש חט"י ע' 405 ואילך.

(18) ל' הכתוב — וישב לו, ב.

(19) ראה בכ"ז — ביאוריו פרשתנו לאדהאמ"צ

און דערפאר האט יעקב געדארפט זיין העכער פון מצרים, און נאך מער — ער האט משביע געווען יוסף'ן, ונשאתני ממצרים, ווייל דערמיט האט ער „פאר-בונדן“ יוסף'ן מיט מדריגת יעקב ווי ער שטייט העכער פון מצרים (ונשאתני ממצרים). און עי"ז האט געקענט דער-נאך זיין בנוגע צו אלע בני ישראל דער „ואנכי אעלך גם עלה“²⁸ — די עלי' פון גלות מצרים.²⁹

ה. דערפון האט מען א הוראה לימינו אלה, אין גלות זה האחרון:

ווי גוט עס זאל זיין דער מצב פון א אידן אין גלות — סיי בגשמיות, און סיי ברוחניות — אז ער האט „טוב ארץ מצרים ג' חלב הארץ“; ער לערנט תורה און איז מקיים מצוות ביז אז ער לעבט אז אמת'ן רוחניות'דיקן לעבן

[ע"ד „ויחי יעקב בארץ מצרים“³⁰, ווי דער אלטער רבי טייטשט³¹, אז וויבאלד יעקב האט אויפגעשטעלט אין מצרים א „בית תלמוד“³² איז „אויך אין מצרים איז געווען ויחי געלעבט“]

— דארף ער אבער שטענדיק וויסן און געדענקען, אז אויך אין דעם מעמד ומצב מאַנט זיך די דרישה בתוקף „ונשאתני ממצרים“ ביז צו תוקף דשבועה — דאס איז גלות, ניט דער ריכטיקער אַרט פאַר א אידן און ער מוז דערפון אַרויסגעהויבן ווערן.

„ונשאתני ממצרים“: היות אז מצד (ענינו של) יוסף דארף אויסקומען אז יעקב זאל בלייבן דוקא אין מצרים, „בגין דיגין זכותי על בני“²² ווי זיי וויינען אין גלות מצרים (און דורכדעם וועט מען אויפ-טאן אין עניני מצרים) — דערפאר האט יעקב געוואלט אז יוסף זאל דאס אויף זיך אָנעמען אין אַן אופן פון שבועה, למעלה מטעם ודעת,

[כידוע²³ אז א שבועה איז ענינה, וואס דערמיט בינדט מען זיך צו טאן די זאך אין אַן אופן פון למעלה מחשבונות²⁴, אזוי, אז קיין טעם (וסיבה) זאל ניט זיין קיין אָפהאַלט צו דורכפירן די זאך].

ד. עס בלייבט אָבער נאך ניט מוסבר: פאַרוואס איז ביי יעקב'ן געווען אזוי מופרך, אז אַרונז זאל בלייבן אין מצרים²⁵, וויבאלד אז דאס האט גע-קענט אויפטאן אַן עלי' אין עניני (ניצוצות פון) מצרים?

ווי'ל הביאור אין דעם: „אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים“²⁶, און דעריבער, כדי אז אידן, זייענדיק אין מצרים, זאלן קענען עולה זיין פון מצרים און אויך מעלה זיין די עניני מצרים, דאַרפן זיי האָבן א קשר — וברא כרעא דאבוהו²⁷ — מיט העכער פון מצרים (בית האסורים).

(22) ל' הזהר פרשתנו (רכב, א).

(23) ראה לקו"ת שמע"צ פג, סעי' ואל"ך. ובכ"מ.

(24) ע"ד שבועת הקב"ה לא אוסיף ג' (נח שם ובפרש"י) — אע"פ שיחטאו וכו'.

(25) ע"ד הפשט — ראה פרש"י כאן (מו, כט) ובמפרש"י.

(26) ברכות ה, ב. ושי"נ.

(27) יונת אלם רפ"ב. וראה תוד"ה מקמי — יבמות ג, א. רש"י כתובות צב, א ד"ה כבעל. — וראה לקו"ת ברכה צו, ב. ס' החקירה (להצ"צ) מו, א.

(28) ויגש מו, ד.

(29) ראה זהר פרשתנו שם: יעקב .. דחיל ..

דילמא ח"ו ישתצון כו'. ע"ש.

(30) ריש פרשתנו.

(31) „היום יום" יח טבת.

(32) נתחומא (ותחומא באבער), י"ש ופרש"י —

ויגש מו, כח (ועד"ז בב"ר שם. וראה לקריש ח"י ע' 161 ואילך (ושם ע' 164 הערה 33) — זיך ל' אדה"ו שהובא בהיום יום שם).

מקווה לישועתך, כל היום" — א גאנצן טאג און יעדן טאג.³⁶

און דורך דער „הכרזה" תמידית — אז מען האפט און מען בעט ביים אוי-בערשטן³⁷ אויף דער גאולה שלימה — פירט מען זיך אין גלות לויטן רצון פון אויבערשטן (וועלכער האט געשיקט אידן אין גלות);

און דעמאלט פועל'ט ניט גלות קיין ירידה ח'ז ור'ל בא א אידן, און פאר-קערט: עס ווערט „ונשאתני ממצרים" — פון מצרים גופא ווערט אויפגעטאן „ונשאתני", די עלי' — יתרון האור מן החושך — ביז לדרגת נשא את ראש בני, פון יעדן אידן און אלע אידן.

(משיחות עשרה בטבת תשמ"ג,

מוצאי ש"פ בשלח תשל"ח)

און דאס דארף זיין כנ"ל אין אן אופן פון שבועה³⁸: נוסף אז עס איז אן עיקר מ"ג עיקרים³⁹ בתורתנו: אני מאמין באמונה שלימה בביאת המשיח ואף על פי שיתמהמה עם כל זה אחכה לו בכל יום שיבוא, און ער ווייס אז די שלימות ותכלית איז די גאולה (ווי תורה הקדושה זאגט און איז מבאר בתושב"כ ובתושב"פ — ווי דער רמב"ם איז מבאר⁴⁰), נאר דאס איז א זאך וואס דער-נעמט אים בפנימיות נפשו, ביז אז ער האלט אין א"י האפן און בעטן און מא-נען — „ונשאתני ממצרים!"

און ווי מען זאגט בכל תפלה ותפלה (בימות החול) — „לישועתך קוינו כל היום", וואס דאס מיינט אז דריי מאל א טאג איז מען מכריז ומודיע, אז מ'איז

(33) ולהעיר שהקביה הבטיח על הגאולה וגם נשבע ע"ז (ראה דניאל יב, ז. מדרש תהלים מזמור יז. ישעי' סב, ת. וזחא (מהניצ) קיד, סע"א. ועוד). וראה לקמן הערה 37.

(34) פיה"מ להרמב"ם סנה' פ' חלק יסוד הי"ב. וראה רמב"ם הל' מלכים רפ"א: וכל מי שאינו מאמין בו או מי שאינו מחכה לביאתו לא בשאר כו' אלא בתורה ובמשה רבינו.

(35) הל' מלכים שם.

(36) גם בשבת וי"ט (אף שלא באופן של צער, שחסר לו כו') — נוסף ע"ז שגם אז אומרים בכל תפלה „ותחזינה עינינו בשוכך לציון ברחמים".

(37) עפ"ש ב"י הליקוטים להאר"ל (שמות בתחלתה). „יוסף זה הקב"ה" — אולי י"ל שאמירת יעקב ליוסף „השבעה לי . . ונשאתני ממצרים", מרמזת שכאריא מבניי (יעקב) משביע כביכול את הקב"ה שיעלהו מן הגלות ובאופן דונשאתני.

ויהי ב

וחטפתם לכם איש אשתו בפלגש בגבעה?¹

נוסף לזה וואס די עצם זאך פון „חטיפה“ (אָוועקקאַפן עפעס פון אַ צווייטן) איז ניט קיין דבר רצוי וטובי (ובפרט אין דעם ענין — „וחטפתם לכם איש אשתו“, וואס ע"פ תורה מוז זיין „כִּי יָקַח אִישׁ אִשָּׁה“ — מדעתה, און (זיכער) ניט² באופן של חטיפה³) — איז אויך די סיבה וואס האט דערפירט צו „וחטפתם לכם איש אשתו“ געווען אַ מאורע (פלגש בגבעה) וואס איז היפך בתכלית פון מעשים טובים!

(ב) ברוב המכריע פון די פסוקים וועל-כע רש"י ברענגט לרא' בפי' עה"ת זאגט ער ניט באַ וועלכער געלעגנהייט זיי זיי-נען געזאגט געווארן; ובענינו: רש"י האט געקענט זיך באַגנוגענען מיט'ן זאגן „עתידין להיות חטפנין וחטפתם לכם איש אשתו“ — ער איז אַבער מוסיף ומדגיש⁴ (אַז דאָס איז געווען) „בפלגש בגבעה“?

(ג) הוספת והדגשת ענין וועלכער איז היפך הטוב והברכה.

(ד) רש"י דאָ גופא איז גלייך ממשיך „ונבא על שאול שיהי נוצח באויביו כו“.

לברכת יעקב (נדפס אחרי פרשה ק. ובהוצאת אלבק — פצ"ז). — אבל לא תירץ עיקר קושיית הלבוש.

(7) ולהעיר ששאל — המובא תיכף בפרש"י — להיות ביישן לא חטף (פרש"י ש"א כ, ל).

(8) תצא כב, ג. שם כד, א. ה.

(9) פרש"י לעיל (ח"ש כד, נז).

(10) וראה ב"מ קד, א (הובא באוה"ת פרשתנו תיז, א).

(11) והסיבה שהוצרך להיות „וחטפתם גר“ היתה מחמת שגנשבעו בני גר ארור נותן אשה לבנימין (שופטים שם, יח. וראה שם, א. ז).

(12) ובפרט שבתחומא ובר' שם ליתא הדגשה זו.

א. די ברכה וואס יעקב אבינו האט געענטשט בנימין'ען (בפרשתנו⁵) איז: בנימין זאב יטרף בבקר יאכל עד ולערב יחלק שלל.

רש"י איז מפרש „בנימין זאב יטרף“ — „זאב הוא אשר יטרף, נבא על שיהיו עתידין להיות חטפנין וחטפתם לכם איש אשתו בפלגש בגבעה, ונבא על שאול שיהי נוצח באויביו סביב שנאמר⁶ ושואל לכד המלוכה וילחם במואב ובאדום וגו' ובכל אשר יפנה ירשיע“.

דאָרף מען פאַרשטיין:

(א) דאָ רעדט זיך דאָר וועגן ברכת יעקב אבינו צו בנימין (און ווי רש"י אליין זאגט ווייטער⁷ אַז דאָס וואָס „נתן . . לבנימין חטיפתו של זאב“ איז אַ ברכה). איז תמוה: ווי פאָסט צו זאָגן, אַז די ברכה צו בנימין'ען זאָל באַשטיין אין דעם „שהיו עתידין להיות חטפנין

(1) מט, כז.

(2) שופטים כא, כא.

(3) ש"א יד, מז.

(4) כ"ה בדפוס רש"י לפנינו — בלי הוספת „וגר“ במקומות שיש דילוג בל' הכתוב (משא"כ בהוצאות בערלינער, גם במהדור'ק שלו). ובכל אופן צעק שלא העתיק רש"י התיבות „סביב בכל אויביו“ (בהתאם ללשונו „באויביו סביב“) — ובב' כת"י רש"י שתח"י הועתקו התיבות „סביב בכל אויביו (וגו')“, אבל לא סיום הכתוב.

(5) פסוק כח ד"ה ברך אותם. וראה רש"י שם ד"ה וזאת דרך ראובן שמעון ולוי. לא ברכם אלא קנטרן, וגם הם נתברכו בכלל. ויברך אותם.

(6) כן הקשה גם בלבוש על פרש"י כאן, ומסיק: לכך ניל שאין זה מדברי רש"י ז"ל. וכבר העיר בצידה לדרך ד.אישתמיט'י מיני דברי התנחומא אשר משם לקח רש"י ז"ל דברים הללו (והוא בתנחומא פרשתנו יד. וכ"ה בביר שיטה חדשה

(*) ולאידך גיסא צ"ע — מדוע מעתיק רש"י התיבות „לכד המלוכה“ וראה לקמן סעיף ג' (שאלה הא').